

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 5. juli 2019

Sag BS-27183/2018-VLR
(6. afdeling)

Advokat [A] mod

Advokatnævnet
(advokat [B])

Retten i Holstebro har den 1. februar 2018 afsagt dom i 1. instans (sag BS-9440/2017-HOL).

Landsdommerne Lis Frost, Karen Foldager og Bjarke Andersen (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, [A], har principalt nedlagt påstand om, at Retten i Holstebros dom ophæves, og at sagen hjemvises til fornyet behandling for byretten, subsidiært at Retten i Holstebros dom - og Advokatnævnets kendelse i sagsforhold - ophæves.

Indstævnte, Advokatnævnet, har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

[A] har forklaret, at han har været i advokatbranchen i ca. 34 år. Han har valgt at drive sin advokatvirksomhed i et mindre lokalsamfund. Han nægtede at lade Advokatrådet få adgang til korrespondancen med klienterne. Der var i flere tilfælde tale om klienter, som han førte retssager for. Nogle af

disse var sager om sociale forhold, der kræver diskretion. Han giver altid udførlig oplysning til klienterne om, hvilke udgifter en retssag vil medføre, og han havde også gjort det i disse sager. Han giver også i andre sager oplysninger om omkostningerne vedrørende de individuelle forhold. Han ser ingen grund til at sende brev om, hvad udgifterne er, da klienterne er informeret herom mundtligt, og sagerne bliver ekspederet hurtigt efter kontakten med klienterne og således hurtigt efter orienteringen. Han kender de fleste af sine klienter fra lokalområdet, og de har tillid til ham.

Supplerende oplysninger

Det fremgår af et brev af 14. august 2015 fra Advokatrådet til [A] bl.a., at rådet ikke ville modsætte sig, at [A] i forbindelse med tilsynets gennemførelse anonymiserede klienterne i breve om opdrags- og prisoplysninger.

Anbringender

Advokat [A] har til støtte for sin principale påstand anført, at byrettens dom og i øvrigt Advokatnævnets kendelse – reelt ikke, som der er pligt til, indeholder en begrundelse, eller rettere begrundelser for konklusionerne.

Parterne har i øvrigt i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten finder, at Retten i Holstebros affattelse af dommen ikke har været behæftet med mangler, der kan medføre ophævelse og hjemvisning. Påstanden herom tages derfor ikke til følge.

Advokatrådet fastlægger rammerne for og indholdet af god advokatskik. Det fremgår af Advokatsamfundets Advokatetiske Regler, at advokater i forhold til klienter, der er forbrugere, i forbindelse med opdragets etablering af egen drift og på en klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten skal give opdrags- og prisoplysninger. Det er for landsretten godtgjort, at Advokatrådet ved adskillige lejligheder har slået fast, at en undladelse af at følge disse regler udgør en tilsidesættelse af god advokatskik. Det er også godtgjort, at domstolene, herunder Højesteret i afgørelsen refereret i U2012.616H, i flere tilfælde har sanktioneret disse fastlagte rammer for god advokatskik.

Advokatrådet er ifølge retsplejelovens § 143, stk. 2, beføjet til ved tilsyn at sikre, at advokater handler i overensstemmelse med de pligter, som stillingen som advokat indebærer, herunder at advokater iagttager god advokatskik.

Advokat [A] har ved at nægte at lade Advokatrådet få adgang til opdrags- og prisoplysninger i de sager, der blev udvalgt ved 3 tilsynsbesøg, forhindret Advokatrådet i at udøve sin tilsynsbeføjelse med hensyn til, om god ad-

vokatskik blev iagttaget. Advokat [A] har derved hindret Advokatrådet i at beskytte hans klienters rettigheder, og advokat [A] kan ikke ved at påberåbe sig sin tavshedspligt, grundlovens § 71 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 unddrage sig Advokatrådets tilsynsbeføjelser, der ikke kan anses for uproportionale under hensyn til formålet.

Herefter og da det, som advokat [A] i øvrigt har anført, ikke kan føre til et andet resultat, tiltræder landsretten Advokatnævnets vurdering, hvorefter forholdet skal vurderes som en grov overtrædelse af god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Landsretten stadfæster derfor byrettens dom.

Efter sagens udfald skal [A] i sagsomkostninger for landsretten betale 12.000 kr. til Advokatnævnet til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og hovedforhandlingens varighed.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal [A] inden 14 dage betale 12.000 kr. til Advokatnævnet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 1. februar 2018 i sag nr. BS 6-130/2017:

Advokat [A]

[Adresse]

mod

Advokatnævnet

Kronprinsessegade 28

1306 København K

Sagens baggrund og parternes påstande

Advokatnævnet har ved kendelse af 27. januar 2017 i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, pålagt advokat [A] en bøde på 20.000 kr. for grov tilsidesættelse af god advokatskik.

Advokat [A] har nedlagt påstand om, at Advokatnævnets kendelse af 27. januar 2017 ophæves

Advokatnævnet har påstået kendelsen stadfæstet.

Sagen er anlagt den 24. februar 2017.

Sagen er afgjort af 3 dommere, jf. retsplejelovens § 12, stk. 3.

Oplysningerne i sagen

Advokatnævnet har den 27. januar 2017 afsagt følgende kendelse:

"...

Sagsfremstilling:

Ved anklageskrift af 9. juni 2016 har Advokatrådet indklaget advokat [A] for tilsidesættelse af advokatpligtene, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1,

“ved den 16. december 2015 ikke behørigt at have medvirket til gennemførelse af Advokafrådets tilsynsbesøg, idet han nægtede at medvirke til tilsyn med opdrags- og prisoplysninger.”

Advokatrådet har nedlagt påstand om, at advokat [A] pålægges en skærpet disciplinærbøde efter retsplejelovens § 147 e, stk. 1.

Advokatrådets sekretariat afholdt tilsynsbesøg hos advokat [A]

den 14. juni 2013 og den 10. november 2014, i hvilken forbindelse advokat [A] ikke gav Advokatrådets sekretariat adgang til opdrags- og prisoplysninger i de af tilsynet udvalgte sager.

Advokatrådet besluttede på den baggrund, at der skulle gennemføres endnu et tilsynsbesøg hos advokat [A], hvilket fandt sted den 16. december 2015. Advokat [A] nægtede også ved denne lejlighed at fremvise korrespondance med klienter vedrørende opdrags- og prisoplysninger, idet han gjorde gældende, at Advokatrådet ikke havde kompetence til at føre tilsyn med denne del af hans advokatvirksomhed. Advokatrådets sekretariat meddelte hertil, at manglende medvirken til tilsynsbesøg udgør en disciplinær forseelse, der kan føre til indbringelse for Advokatnævnet.

Advokatrådet har under klagesagen gjort gældende, at Advokatrådet i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 2, har kompetence til at føre tilsyn med ethvert spørgsmål vedrørende de pligter, der påhviler en advokat, herunder ethvert spørgsmål, der ifølge Advokatnævnets praksis udgør en tilsidesættelse af god advokatskik. Det er ved talrige nævnskendelser fastslået, at opdrags- og prisoplysning i forbrugersager skal gives "skriftligt, direkte og af egen drift", hvilket også fremgår af de advokatetiske reglers pkt. 15.1, og at manglende opdrags- og prisoplysning til forbrugerne således udgør en tilsidesættelse af god advokatskik.

Advokatrådet har endvidere gjort gældende, at tilsyn er en vigtig del af Advokatsamfundets virksomhed, og at det er afgørende for Advokatrådets mulighed for at gennemføre det lovbestemte tilsyn med advokater, at advokaterne medvirker under tilsynet.

Advokatrådet har endelig gjort gældende, at advokatens videregivelse af oplysninger til Advokatrådets sekretariat ikke vil være en uberettiget videregivelse i henhold til straffelovens § 152, jf. 152e, nr. 1.

Advokat [A] har under klagesagen påstået frifindelse, idet han dog fuldt ud erkender at have nægtet Advokatrådets tilsynsførende adgang til sin korrespondance med klienter vedrørende opdrags- og prisoplysninger, hvilket han i øvrigt vil fortsætte med.

Advokat [A] har til støtte for sin frifindelsepåstand særligt gjort gældende, at han - og mange andre provinsadvokater - ikke anerkender, at der gælder en regel om, at prisoplysning skal gives skriftligt, idet bemærkes, at Advokatrådet alene har beføjelse til at føre tilsyn, ikke til at opstille regler.

Advokat [A] har endvidere gjort gældende, at den af Advokatrådet påståede regel udgør et indgreb i den enkelte advokats handlefrihed og strider mod grundlæggende aftaleret og obligationsret. Det følger af aftaleloven, at mundtlige aftaler er bindende, og der gælder i forbrugeraftaleloven ikke et skriftlighedskrav. Den påståede regel vil endvidere ikke være til fordel for forbrugerne, men derimod til fordel for advokaterne, som bevismæssigt er stillet ringere i tilfælde af, at klienten indbringer salæret for Advokatnævnet. Det bør i stedet være sådan, at en advokat i relation til klienter, som vedkommende har et personligt kendskab til, har mulighed for at give håndslag på, hvad opdraget går ud på, og hvad omkostningerne hertil må forventes at

blive.

Advokat [A] har endelig gjort gældende, at det personlige tillidsforhold, der er opbygget mellem ham og hans klienter, også omfatter et fortrolighedsforhold, og at hans klienter har en forventning om, at ingen oplysninger af personlig art videregives til andre - heller ikke medarbejdere fra Advokatrådets sekretariat - uanset om disse måtte have tavshedspligt.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Herunder skal en advokat, når klienten er forbruger, i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på en klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og, hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne honorarets størrelse, enten oplyse, hvordan honoraret vil blive beregnet eller give et begrundet overslag.

Det følger af retsplejelovens § 143, stk. 2, at Advokatrådet fører tilsyn med advokaterne med henblik på at sikre, at advokaterne handler i overensstemmelse med de pligter, stillingen medfører. En af Advokatrådets metoder til at føre det pligtmæssige tilsyn med de danske advokater og advokatvirksomheder er bla. at gennemføre et tilsynsbesøg.

Advokatnævnet finder, at advokat [A] ved at nægte Advokatrådets sekretariat adgang til pris- og opdragsoplysninger har undladt på behørig vis at medvirke til gennemførelsen af det udmeldte tilsynsbesøg, og at advokat [A] herved har handlet groft i strid med god advokatskik.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at advokat [A] groft har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, og Advokatnævnet pålægger derfor i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, advokat [A] en bøde på 20.000 kr.

Advokat [A] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Herefter bestemmes:

Advokat [A] pålægges en bøde til statskassen på 20.000 kr.

..."

Ingen af parterne har bestridt rigtigheden af de faktiske oplysninger i kendelsens sagsfremstilling.

Der er ikke afgivet forklaringer under sagen.

Parternes synspunkter

Advokat [A] har i sit påstandsdokument bl.a. anført følgende: "...

INTRODUKTION – HOVEDSPØRGSMÅL:

Sagens hovedspørgsmål er, om Advokatrådet/dettes medarbejdere som tilsynsmyndighed i relation til advokater har ret til at undersøge og kræve indsigt i advokatens og klientens korrespondance vedrørende advokatens eventuelle opdrags- og prisoplysninger til klienten, og om advokaten tilsidesætter god advokatskik, hvis advokaten afviser, at Advokatrådet/dettes medarbejdere har undersøgelses- og indsigtret i nævnte korrespondance.

Yderligere bemærkes indledningsvist, at advokater, hvis de ønsker at drive advokatvirksomhed, er tvunget/tvangsindlagt til at være medlemmer af Advokatsamfundet. Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse. Sagsøgte, Advokatnævnet, er en institution oprettet af Advokatsamfundet.

ANBRINGENDER/SYNSPUNKTER:

Sagsøger bestrider, at der gælder eller i øvrigt gyldigt er eller kan opstilles en bindende advokatetisk norm om, at når klienten kvalificeres som forbruger, skal advokaten på klar og entydig måde og det af egen drift og på skrift oplyse om de vigtigste elementer i bistanden og størrelsen af vederlaget eller i øvrigt, hvorledes dette beregnes m.v.

I forlængelse heraf gøres det gældende,

at hverken Advokatrådet eller sagsøgte har kompetence eller beføjelse eller i øvrigt til opgave at indføre en sådan postuleret advokatetisk norm, der må kvalificeres som såvel rigid, abstrakt som generel.

Denne rigide, abstrakte og generelle postulerede norm – hvis den var gældende – er direkte i strid med og reelt på nærværende område ophæver den af lovgiver instituerede retlige standard, nemlig, at advokater skal handle i overensstemmelse med god advokatskik.

Denne retlige standard – god advokatskik – forudsætter, at hvert enkelt tilfælde/sagsforhold skal bedømmes efter en helhedsbedømmelse, og i forbindelse hermed skal inddrages alle de i betragtning kommende konkrete omstændigheder. Sagsøgte undlader blandt andet at inddrage relationen mellem advokat/klient, undlader at sondre mellem mangfoldigheden af opdrag, og undlader at sondre mellem højkomplerede opdrag m.v., og sagsøgte har reelt, men uretmæssigt sat dette konkrete skøn under regel. Også af denne ene grund er sagsøgtes afgørelse ugyldig og skal ophæves.

I øvrigt gøres det gældende, at såvel sagsøgte som Advokatrådet har pligt til at holde sig såvel filosofisk, ideologisk som politisk neutrale, hvilken pligt tillige er tilsidesat. Sagsøgte og Advokatrådet forsøger at

trække deres holdninger og normer ned over såvel advokat som klient og herved f.eks. kvalificerer forbrugere som intellektuelt ukvalificerede, uvidende ignoranter, der ikke evner at tage ansvar for egne handlinger og undladelser, og som ikke evner at forstå f.eks. mundtlige aftaler, men derimod skriftlige meddelelser, uanset om forbrugeren måtte være ordblind, og i øvrigt uanset, om forbrugeren i andre henseender måtte blive kvalificeret som erhvervsdrivende.

Sagsøgte og Advokatrådet forsøger at nedlægge/implementere et efter sagsøgerens opfattelse helt forkvaklet menneskesyn. Forbrugere hypostaseres til at være abstrakte massestørrelser og udsletter reelt hin enkelte.

Sagsøgte og Advokatrådet skemalægger enkeltindividet som en anden Prokrustes og i øvrigt ved dannelsen af denne abstrakte hypostaserede norm fratager og krænker de for retssamfund og demokratier helt grundlæggende normer om menneskets værdighed.

Herudover gør de af sagsøgte og Advokatrådet postulerede normer indgreb i retssamfundets og demokratiernes grundlæggende værdier, principper og retsnormer, hvorved blandt andet bemærkes, at reelt vil den af sagsøgte postulerede norm udgøre en integritetskrænkelse af såvel advokat som klient og gør indgreb i friheden for såvel advokat som klient med henblik på indgåelse af aftaler, herunder aftalens indhold og i øvrigt måden, hvorpå aftaler bliver indgået.

Advokat og klient fratages partsautonomien og umyndiggøres reelt. Der gøres således tillige indgreb i grundlæggende aftale- og obligationsretlige regler, og yderligere krænker og begrænser den postulerede norm kommunikationsmåderne mellem advokat og klient, og dermed krænkes såvel advokatens som klientens ytringsfrihed, hvorved bemærkes, at ytringsfriheden også omfatter måderne/metoderne til brug for kommunikation og information.

Dernæst bemærkes, at sagsøgte i sin kendelse reelt ikke har givet en begrundelse for sin afgørelse og således også undladt at give saglige grunde for sin kendelse, hvilken mangel i sig selv begrundes, at afgørelsen/kendelsen er ugyldig og skal ophæves.

Det bemærkes, at det må være den eller dem, der forsøger at gøre indgreb i demokratiets grundværdier, grundrettigheder og fundamentale ellers gældende retsregler, der har begrundelsesbyrden for normens saglighed. Denne undladelse af at give saglige grunde for den af sagsøgte og Advokatrådet postulerede norm er givet, at der ej heller ved en logisk efterprøvelse kan gives saglige grunde for den af sagsøgte og Advokatrådet hævdede norm, hvilket i sig selv har ugyldighed som konsekvens.

Det kan på forhånd forudses, at ethvert forsøg på efterrationalisering fra sagsøgtes og Advokatrådets side med henblik på at give saglige grunde for den postulerede norm er dømt til at mislykkes, og reglen er fuldstændig uegnet som norm, og også alene af denne grund er sagsøgtes afgørelse ugyldig.

En forudsætning for advokatetiske normer er, at andre end advokater kan have interesse i og gavn af normen. Den af sagsøgte postulerede norm beskytter alene advokaten, og normen er alene i advokatens

interesse, og den opstillede norm varetager således reelt uvedkommende hensyn og også alene af denne grund er kendelsen ugyldig.

Det bemærkes, at Advokatrådet i 2005 indsatte den omtvistede norm i de såkaldte advokatetiske regler, der er helt uforbindende, og at indsættelsen ikke afspejlede en norm hverken fra retspraksis eller sagsøgte, og Advokatrådet herved reelt har forsøgt at implementere egne helt private, men forkvaklede virkelighedsopfattelser af mennesket, herunder mangfoldigheden af relationerne mellem klient og advokat, og yderligere har Advokatrådet og også sagsøgte, ved at postulere den hævdede norm, uretmæssigt forsøgt at ophæve advokat/klientforholdets raison d'être, der netop grunder sig på tillidsforholdet mellem advokat og klient, og i stedet erstattet dette forhold med et mistillidsforhold.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at ovennævnte konstituerer en procesfordrejning, der i sig selv også gør sagsøgtes afgørelse ugyldig.

At basere samfundsmæssige institutioner og advokat/klientrelationer på mistillid frem for tillid har givet vidtrækkende samfundsmæssige konsekvenser, herunder interpersonelle konsekvenser, og er helt uden for såvel Advokatrådets som Advokatnævnets magtbeføjelser, og den postulerede rigide, abstrakte, generelle norm må kvalificeres som en endimensional norm, der rigtigt lægges ned over enkeltindivider uanset mangfoldigheden af advokaters muligheder for at handle redeligt og hæderligt, og peger kun i en retning – kontrolsamfundets retning – det totalitære samfund. Den postulerede norm er fuldstændig uproportional – bør ikke gælde i et demokratisk samfund.

Mangfoldighed er også en grundlæggende demokratisk værdi, der også krænkes af sagsøgte og Advokatrådet.

Sammenfattende skal afslutningsvis vedrørende dette præjudicielle spørgsmål blot bemærkes, at den af sagsøgte og Advokatrådet postulerede rigide, abstrakte og generelle norm har så indgribende konsekvenser i grundværdier, grundrettigheder og ellers gældende fundamentale aftale- og obligationsretlige regler og griber ind i interpersonelle relationer. En sådan norm, hvis en sådan norm skal opstilles i et demokratisk samfund, bør fastsættes af en institution, der har den fornødne demokratiske legitimitet, nemlig lovgiver. En demokratisk legitimitet, som hverken sagsøgte eller Advokatrådet har.

TILSYNS- OG HÅNDHÆVELSESPROBLEMATIKKER.

Gælder der efter rettens opfattelse en generel norm med et indhold som ovenfor bestridt i relation til advokat/klient, opstår spørgsmålet, om Advokatrådet har tilsynsbeføjelser vedrørende denne norm.

Indledningsvis bemærkes, at advokaten som udgangspunkt har tavshedspligt om klienters forhold, herunder om, hvilke opdrag advokaten er blevet betroet.

I henhold til advokatvedtægtens § 17 skal Advokatrådet blandt andet arbejde for, at "... advokaten kan virke i et fortroligt forhold til sin klient ....".

Den tilsynsbeføjelse Advokatrådet har i henhold til retsplejelovens § 133, stk. 2, har hidtil været af begrænset og i øvrigt konkretiseret natur.

Hensynet – retten til at udøve tilsyn – har aldrig omfattet indsigt i fortrolige forhold mellem advokat og klient.

Det gøres i denne forbindelse gældende, at advokatens tavshedspligt – hans eller hendes respekt for fortroligheden til klienten – kan udledes af normer på lovs niveau.

Kunne der – hvad der ikke gør – herefter gælde en regelkonflikt, har tavshedspligten helt givet prioritet over for sagsøgte og Advokatrådets postulerede ret til tilsyn på det her omhandlede område.

Det bemærkes, at Advokatrådets interesse i, at den postulerede norm efterleves, alene kan være en almindelig generel interesse og ikke en interesse, der kan begrundes med en konkret individuel interesse.

Det må påhvile sagsøgte og Advokatrådet at påvise, at der kan fremføres saglige grunde for at gribe ind i fortroligheden mellem advokat og klient.

Men yderligere er den af sagsøgte og Advokatrådet postulerede tilsynsnorm ikke kun i strid med advokatens tavshedspligt, men også med reglerne i postloven, og vigtigere vil den postulerede tilsynsnorm udgøre en krænkelse af såvel advokats som klients grundværdier og grundrettigheder i demokratiske samfund.

Der ville herved ske en krænkelse af grundlovens § 72. Tilsynsbestemmelsen i retsplejeloven er af meget gammel dato. Den af sagsøgte og Advokatrådet postulerede norm er af nyere dato, tidligst fra 2005. I henhold til grundlovens § 72 kræver husundersøgelse, herunder undersøgelse af breve og andre papirer, retskendelse, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse.

Grundlovens § 72 er givet vendt mod offentlige myndigheders indgreb/overgreb, og det må så meget desto mere, eventuelt som princip, gælde i relation til en principiel privat organisation som Advokatrådet, der muligt bedre kan kvalificeres som en hybrid.

Sagsøgte og Advokatrådet har ingen, da ingen lov hjemler en særegen undtagelse, beføjelse til med henblik på at kontrollere den postulerede norm, hjemmel til at tiltvinge sig adgang til advokatens kontor og ej heller hjemmel til at undersøge/kræve indsigt i advokatens breve og papirer (korrespondance).

Herudover udgør den af sagsøgte og Advokatrådet postulerede tilsynsnorm, herunder at en advokat endda handler groft i strid med god advokatskik, hvis ikke Advokatrådet får adgang til advokatkontoret og korrespondance med klienter, en krænkelse af den europæiske menneskerettighedskonventions art. 8. Også denne bestemmelse er vendt mod offentlige myndigheders indgreb og overgreb, men må så meget desto mere, eller dog princippet heri, finde anvendelse på en privat/hybrid størrelse som Advokatrådet.

Det bemærkes, at ingen af de i den europæiske

menneskerettighedskonventions art. 8, stk. 2, nævnte undtagelser for at gøre indgreb i privatliv, hjem og korrespondance, kan begrunde en fravigelse af hovedreglen.

Sagsøgeren kan med andre ord alene kvalificeres som havende handlet i strid med god advokatskik, hvis det antages, at det er at handle i strid med god advokatskik at påberåbe sig,

at Advokatrådet overskrider sin tilsynskompetence,

at sagsøgte og Advokatrådet krænker flere af demokratiets grundlæggende værdier og retsprincipper, herunder grundlovens § 72, den europæiske menneskerettighedskonventions art. 8 og 10,

at sagsøgte og Advokatrådet krænker Verdenserklæringens og den europæiske menneskerettighedskonventions helt grundlæggende værdiprincippet om den i mennesket iboende værdighed.

Det bemærkes, at såvel grundloven som den europæiske menneskerettighedskonvention gælder for alle i hvert fald myndige personer, herunder advokater og deres klienter.

Hverken Advokatrådet eller sagsøgte kan ved at opstille en postuleret norm om skriftlighed m.v. mellem advokat og klient ad bagvejen indføre en ellers ikke eksisterende tilsynsbeføjelse.

I øvrigt ses Advokatrådet ikke at have en væsentlig konkret retlig interesse i at se advokat/klient-korrespondancen, men højst en almindelig interesse, og sagen burde derfor være afvist fra Advokatnævnet og også af denne grund må afgørelsen anses for ugyldig.

Denne beføjelse tilkommer lovgiver.

Det bemærkes, at sagsøger også for Advokatnævnet havde påberåbt sig kränkelsen af ovennævnte grundrettigheder. Advokatnævnet har undladt at begrunde, hvorfor Advokatrådet skulle have ret til at tiltvinge sig adgang til en advokats kontor og til at undersøge advokatens korrespondance, hvilket i sig selv også gør kendelsen ugyldig.

Har advokater pligt til at gemme kopi af eventuelle opdrags- og prisoplysninger til klient?

Der ses ikke at gælde en norm om, at eventuelle opdrags- og prisoplysninger skal foreligge i genpart/kopi, og også allerede af denne grund savner den af sagsøgte og Advokatrådet postulerede norm enhver fornuftig mening.

Endelig skal bemærkes, at det forekommer helt ude af proportion at påstå, at en advokat handler groft i strid med god advokatskik i en situation som nærværende, hvor advokatens synspunkt er, at det såvel er sagsøgte som Advokatrådet, der overskrider sine kompetencer, beføjelser og opgaver. At true med – som Advokatrådet har gjort – at advokaten skal frakendes sin bestalling, hvis ikke advokaten makker ret, er så ekstraordinært en indgribende trussel, som ikke på nogen måde hører hjemme i demokratiske retssamfund. Tilsvarende gælder,

for så vidt angår den af Advokatnævnet tildelte sanktion, der under alle omstændigheder bør bortfald/ nedsættes.

..."

Advokatnævnet har i sit påstandsdokument gjort gældende:

"...

- at Advokatrådets beføjelse til at føre tilsyn er hjemlet i Rpl. § 143, stk. 2, og at Advokatrådet ved tilsyn skal sikre, at advokater handler i overensstemmelse med de pligter, som stillingen medfører, og at advokater herved iagttager god advokatskik, og
- at enhver advokat har en ubetinget pligt til at medvirke ved tilsyn af Advokatrådet.

Jeg gør videre gældende,

- at sagsøgte med hjemmel i Retsplejelovens kap. 15b fastlægger rammerne for og indholdet af begrebet god advokatskik,
- at det udelukkende er sagsøgte – og domstolene – som udmønter begrebet god advokatskik, idet Advokatrådets vejledende etiske regler ikke er bindende for sagsøgte, ligesom Advokatrådet ikke har instruktionsbeføjelser overfor sagsøgte,
- at sagsøgte ved mange lejligheder har fastslået, at en advokat, når klienten er forbruger, i forbindelse med opdragets etablering af egen drift og på en klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten skal give opdrags- og prisoplysninger, og at undladelse af at gøre det udgør tilsidesættelse af god advokatskik,
- at forpligtelsen til at give disse oplysninger kan henføres til en af de pligter, som stillingen som advokat medfører, og at sagsøgeren ved at nægte adgang til disse oplysninger har undladt at medvirke til tilsyn/kontrol med, hvorvidt pligten overholdes,
- at Advokatrådet ved sit tilsyn blandt andet skal sikre, at god advokatskik er iagttaget, og at sagsøgeren følgelig har haft pligt til at give Advokatrådets sekretariat adgang til at kontrollere, at pligten til at give skriftlige opdrags- og prisoplysninger overfor klienter, som er forbrugere, har været iagttaget,
- at det lovhjemlede tilsyn og sagsøgtes stillingtagen til sagsøgerens (delvise) nægtelse af at medvirke til det intet har med de af sagsøgeren påberåbte bestemmelser at gøre, og jeg bemærker herved,
- at sagsøgeren ikke ved påberåbelse af tavshedspligten kan komme udover forpligtelsen til at overholde god advokatskik,
- at Retsplejelovens § 170, stk. 1, omhandler f.eks. advokaters forpligtelse til at hemmeligholde det, som er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed, og ikke dokumentation af aftaler om pris m.v., og

- at opdrags- og prisoplysningerne har kunnet anonymiseres,
- at et lovhjemlet tilsynsbesøg ikke kan udgøre krænkelse af boligen eller sammenlignes med husundersøgelse og undersøgelse af brev m.v.,
- at et lovhjemlet tilsynsbesøg ikke udgør en krænkelse af respekten for f.eks. korrespondance i en advokatvirksomhed.

Jeg gør sammenfattende gældende,

- at sagsøgerens nægtelse af på behørig vis at medvirke til gennemførelsen af et tilsynsbesøg udgør en grov tilsidesættelse af god advokatskik.

- - - o O o - - -

Sanktionen er passende fastsat. Jeg gør gældende,

- at sagsøgtets valg af sanktion og udmåling af bøde skal fastholdes, idet den ikendte bøde er i overensstemmelse med retningslinjer og praksis.

I sagsøgtets sanktionssystem opereres med en normalbøde på kr. 10.000 for et førstegangstilfælde uden formildende eller skærpene omstændigheder, og bøden for en grov overtrædelse af god advokatskik udgør som udgangspunkt kr. 20.000. En sanktion fastsættes dog altid konkret i lyset af sagens omstændigheder, og sagsøgtets sanktionssystem er tiltrådt i retspraksis.

..."

Parterne har i det væsentligste procederet i overensstemmelse hermed.

Rettens begrundelse og afgørelse

Af de af Advokatnævnet anførte grunde, og da det af advokat [A] anførte ikke kan føre til andet resultat, tiltræder retten, at advokat [A] groft har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Efter sagens udfald skal advokat [A] betale sagsomkostninger til Advokatnævnet. Under hensyn til, at skriftveksling og bevisførelse har været beskeden, fastsættes omkostningerne til 12.000 kr. Beløbet, som ikke omfatter moms, udgør et passende beløb til dækning af Advokatnævnets udgift til advokatbistand.

Thi kendes for ret:

Advokatnævnets kendelse af 27. januar 2017, hvorefter advokat [A]

til statskassen skal betale en bøde på 20.000 kr., stadfæstes.

I sagsomkostninger skal advokat [A] betale 12.000 kr. til Advokatnævnet.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Niels Bjerre

Dot Buchtrup

Torben Riise

/hrn

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Holstebro, den 1. februar 2018.

Heidi Refslund-Nørgaard, kontorfuldmægtig

København, den 27. januar 2017

Sagsnr. 2016 - 1887/CHN
7. advokatkreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har Advokatrådet klaget over [indklagede], [bynavn].

Sagsfremstilling:

Ved anklageskrift af 9. juni 2016 har Advokatrådet indklaget [indklagede] for tilsidesættelse af advokatpligterne, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1,

”ved den 16. december 2015 ikke behørigt at have medvirket til gennemførelse af Advokatrådets tilsynsbesøg, idet han nægtede at medvirke til tilsyn med opdrags- og prisoplysninger.”

Advokatrådet har nedlagt påstand om, at [indklagede] pålægges en skærpet disciplinær bøde efter retsplejelovens § 147 c, stk. 1.

Advokatrådets sekretariat afholdt tilsynsbesøg hos [indklagede] den 14. juni 2013 og den 10. november 2014, i hvilken forbindelse [indklagede] ikke gav Advokatrådets sekretariat adgang til opdrags- og prisoplysninger i de af tilsynet udvalgte sager.

Advokatrådet besluttede på den baggrund, at der skulle gennemføres endnu et tilsynsbesøg hos [indklagede], hvilket fandt sted den 16. december 2015. [Indklagede] nægtede også ved denne lejlighed at fremvise korrespondance med klienter vedrørende opdrags- og prisoplysninger, idet han gjorde gældende, at Advokatrådet ikke havde kompetence til at føre tilsyn med denne del af hans advokatvirksomhed. Advokatrådets sekretariat meddelte hertil, at manglende medvirken til tilsynsbesøg udgør en disciplinær forseelse, der kan føre til indbringelse for Advokatnævnet.

Advokatrådet har under klagesagen gjort gældende, at Advokatrådet i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 2, har kompetence til at føre tilsyn med ethvert spørgsmål vedrørende de pligter, der påhviler en advokat, herunder ethvert spørgsmål, der ifølge Advokatnævnets praksis udgør en tilsidesættelse af god advokatskik. Det er ved talrige nævnskendelser fastslået, at opdrags- og prisoplysning i forbrugersager skal gives ”skriftligt, direkte og af egen drift”, hvilket også fremgår af de advokatetiske reglers pkt. 15.1, og at manglende opdrags- og prisoplysning til forbrugerne således udgør en tilsidesættelse af god advokatskik.

Advokatrådet har endvidere gjort gældende, at tilsyn er en vigtig del af Advokatsamfundets virksomhed, og at det er afgørende for Advokatrådets mulighed for at gennemføre det lovbestemte tilsyn med advokater, at advokaterne medvirker under tilsynet.

Advokatrådet har endelig gjort gældende, at advokatens videregivelse af oplysninger til Advokatrådets sekretariat ikke vil være en uberettiget videregivelse i henhold til straffelovens § 152, jf. § 152 e, nr. 1.

[Indklagede] har under klagesagen påstået frifindelse, idet han dog fuldt ud erkender at have nægtet Advokatrådets tilsynsførende adgang til sin korrespondance med klienter vedrørende opdrags- og prisoplysninger, hvilket han i øvrigt vil fortsætte med.

[Indklagede] har til støtte for sin frifindelsespåstand særligt gjort gældende, at han – og mange andre provinsadvokater – ikke anerkender, at der gælder en regel om, at prisoplysning skal gives skriftligt, idet bemærkes, at Advokatrådet alene har beføjelse til at føre tilsyn, ikke til at opstille regler.

[Indklagede] har endvidere gjort gældende, at den af Advokatrådet påståede regel udgør et indgreb i den enkelte advokats handlefrihed og strider mod grundlæggende aftaleret og obligationsret. Det følger af aftaleloven, at mundtlige aftaler er bindende, og der gælder i forbrugerftaleloven ikke et skriftlighedskrav. Den påståede regel vil endvidere ikke være til fordel for forbrugerne, men derimod til fordel for advokaterne, som bevismæssigt er stillet ringere i tilfælde af, at klienten indbringer salæret for Advokatnævnet. Det bør i stedet være sådan, at en advokat i relation til klienter, som vedkommende har et personligt kendskab til, har

mulighed for at give håndslag på, hvad opdraget går ud på, og hvad omkostningerne hertil må forventes at blive.

[Indklagede] har endelig gjort gældende, at det personlige tillidsforhold, der er opbygget mellem ham og hans klienter, også omfatter et fortrolighedsforhold, og at hans klienter har en forventning om, at ingen oplysninger af personlig art videregives til andre – heller ikke medarbejdere fra Advokatrådets sekretariat – uanset om disse måtte have tavshedspligt.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Herunder skal en advokat, når klienten er forbruger, i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på en klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og, hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne honorarets størrelse, enten oplyse, hvordan honoraret vil blive beregnet eller give et begrundet overslag.

Det følger af retsplejelovens § 143, stk. 2, at Advokatrådet fører tilsyn med advokaterne med henblik på at sikre, at advokaterne handler i overensstemmelse med de pligter, stillingen medfører. En af Advokatrådets metoder til at føre det pligtmæssige tilsyn med de danske advokater og advokatvirksomheder er bl.a. at gennemføre et tilsynsbesøg.

Advokatnævnet finder, at [indklagede] ved at nægte Advokatrådets sekretariat adgang til pris- og opdragsoplysninger har undladt på behørig vis at medvirke til gennemførelsen af det udmeldte tilsynsbesøg, og at [indklagede] herved har handlet groft i strid med god advokatskik.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at [indklagede] groft har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, og Advokatnævnet pålægger derfor i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, [indklagede] en bøde på 20.000 kr.

[Indklagede] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Herefter bestemmes:

[Indklagede] pålægges en bøde til statskassen på 20.000 kr.

På nævnets vegne

Kurt Rasmussen